

Nr 187

Av herr Börjesson i Falköping, om befrielse från skyldigheten att inge bouppteckning i vissa fall.

(Lika lydande med motion nr 140 i Första kammaren)

Enligt 20 kap. ärvdabalken föreligger plikt att för varje avliden person upprätta och till rätten ingiva bouppteckning. Denna skyldighet föreligger oavsett boets omfattning, tillgångar och den avlidnes ålder. Sålunda föreligger skyldighet att upprätta bouppteckning även om boets tillgångar icke täcker begravningskostnaderna. Skyldigheten är alltså icke beroende av om arvskatt utgår. Det synes därför i många fall vara motiverat med en viss befrielse från skyldigheten att upprätta och till rätten ingiva bouppteckning, speciellt i sådana fall där tillgångarna icke täcker skulder och avgående poster.

Det har sålunda visat sig svårt att få till stånd bouppteckning, när den avlidne är medellös eller i det närmaste medellös och utan kända arvingar. I ett sådant fall kan bouppteckningen icke anses fylla något egentligt syfte. Ej heller torde bouppteckningen ha någon större uppgift att fylla, när den avser ett litet barn som icke efterlämnat några tillgångar och vars föräldrar är efterlevande. I dessa och i liknande fall borde bouppteckningen kunna ersättas av en skriftlig anmälan till rätten. Denna borde dessutom få avgöra huruvida en fullständig bouppteckning behövdes. En sådan regel skulle säkerligen smidigt kunna tillämpas, särskilt som nämndemännen, vilka regelmässigt uppehåller nära kontakt med vederbörande tjänsteman i domstolen, ofta även anlitas för boutredningsuppdrag.

De skäl som åberopas till stöd för en allmän bouppteckningsplikt kan i varje fall numera ej anses övertygande. Begäran om en uppmjukning av bouppteckningsskyldigheten har i riksdagen varit föremål för överväganden. Detta skedde senast i samband med motioner vid 1963 års riksdag. Första lagutskottet fann vid sistnämnda tillfälle i sitt av riksdagen godkända utlåtande ej sådana omständigheter ha förebringats, att en ändring av den av lagberedningen och ärvdabalkssakkunniga intagna ståndpunkten, att obligatorisk bouppteckningsplikt borde bibehållas, kunde anses påkallad.

Utskottet erinrade jämväl om att de bouppteckningar varom det var fråga i allmänhet fordrade föga omfattande utredningar och ofta kunde avfattas jämlikt förefintliga blankettformulär.

Även om en bouppteckning efter en avliden medellös icke synes särskilt

Bihang till riksdagens protokoll 1966. 4 saml. Nr 187—192

omfattande, skall dock lagens bestämmelser följas. Dessa innebär bland annat att dödsbodelägarna skall kallas och två gode män anlitas för boets upptecknande och värderande. Bouppteckningen skall sedan ingivas till rätten för granskning och inregistrering. Detta orsakar kostnader för dödsbodelägarna och för rätten som skall granska och registrera bouppteckningen, kostnader som är ganska omotiverade.

Det är inte att förvåna sig över att allmänheten frågar sig om det är nödvändigt att bouppteckning upprättas efter ett litet avlidet barn som är medellöst eller efter en avliden person som är medellös. Man frågar sig om det inte kunde räcka med ett meddelande till rätten, bestyrkt av t. ex. någon nämndeman eller någon annan förtroendeman.

Allmänheten betraktar bouppteckning som myndigheternas underlag för beräkning av arvskatt. Det ter sig därför för många medborgare som ett omotiverat krav — ett utslag av pappersexercis — att bouppteckning måste upprättas även om behållningen är ingen eller ringa.

En uppmjukning av bouppteckningsplikten synes motiverad främst av den anledningen att en reform av nämnt slag innebär lättnader och förenklingar för vederbörande medborgare.

En förenkling av bouppteckningsplikten synes motiverad i de fall då boets tillgångar är så ringa att de icke synes förslå till annat än täckande av begravningskostnaderna och andra utgifter i anledning av dödsfallet.

I sådana fall borde bouppteckningen kunna ersättas med en skriftlig anmälan till rätten. Rätten torde med ledning därav kunna avgöra huruvida en fullständig bouppteckning erfordras och i så fall infordra en sådan.

Under hänvisning till det ovan anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i syfte att ge domstol rätt att under vissa omständigheter medge befrielse från skyldighet att upprätta och inge bouppteckning i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 24 januari 1966

Bengt Börjesson

i Falköping

Nr 188

Av herr **Regnéll**, om utredning rörande permutation.

(Lika lydande med motion nr 135 i Första kammaren)

Stockholm den 24 januari 1966

C. G. Regnéll
